

EUROPEJSKI ZIELONY ŁĄD

OCENA WIEDZY I POSTAW PRZEDSTAWICIELI POLSKIEGO BIZNESU

RAPORT Z BADANIA ANKIETOWEGO

EDYCJA 2

KONFEDERACJA LEWIATAN

Warszawa, marzec 2022

Szanowni Państwo,

Europejski Zielony Ład i ogłoszony w roku 2021 pakiet ambitnych reform legislacyjnych znany pod nazwą GOTOWI na 55 (ang. FIT for 55) jest niewątpliwie wyzwaniem, ale należy je traktować jako impuls do zmian technologicznych, organizacyjnych i społecznych dla polskich przedsiębiorców prywatnych, którzy dzięki temu mają możliwość zbudowania swojej konkurencyjności nie tylko na szczeblu krajowym, ale także europejskim i światowym. Polska ma szansę i powinna stać się liderem zmian w dążeniu do neutralności klimatycznej, dążąc tym samym do transformacji sprawiedliwej społecznie oraz budowy nowych kompetencji wśród pracowników odpowiadających na nowe potrzeby i wyzwania rynku pracy.

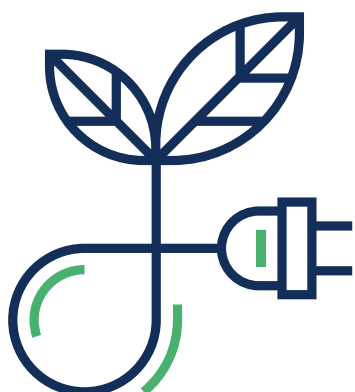
Maciej Witucki
Prezydent Konfederacji Lewiatan

Szanowni Państwo,

Powołana w maju 2020 roku w Konfederacji Lewiatan Rada ds. Zielonej Transformacji to nie tylko pierwsza tego typu inicjatywa, dzięki której polscy prywatni przedsiębiorcy mają możliwość poszerzania swojej wiedzy i wymiany poglądów na tematy związane z Europejskim Zielonym Ładem i polityką klimatyczną UE, ale także miejsce spotkań polskiego biznesu z przedstawicielami administracji polskiej i europejskiej, odpowiedzialnymi za powstające nowe przepisy i regulacje. Mam nadzieję, że wspólny dialog różnych interesariuszy przyczyni się do powstania jasnych, przejrzystych i długoterminowych strategii sektorowych i regulacji, które będą stanowiły zachętę dla polskich firm do inwestycji prośrodowiskowych, a tym samym do niskoemisyjnej transformacji w Polsce.

Dorota Zawadzka-Stępnik
Dyrektorka Departamentu Energii i Zmian Klimatu,
Konfederacja Lewiatan

Szanowni Państwo,

Za nami pierwszy pełny rok funkcjonowania Rady ds. Zielonej Transformacji w Konfederacji Lewiatan. Był to rok pełen ambitnych wyzwań i ciężkiej pracy, ale z całą pewnością Rada spełniła postawione przed nią cele. W 2021 roku odbyło się kilkadziesiąt spotkań Grup eksperckich działających w ramach Rady ds. Zielonej Transformacji oraz zorganizowanych zostało wiele tematycznych webinarów i spotkań z przedstawicielami polskiej i unijnej administracji. Powstały także dwa raporty eksperckie: nt. zrównoważonych finansów oraz prognozowanych zmian na rynku pracy wywołanych transformacją energetyczną, które dostępne są na stronie Konfederacji Lewiatan. Opublikowane przez Komisję Europejską w lipcu i grudniu 2021 r. dwie części pakietu ambitnych reform legislacyjnych, znane pod nazwą GOTOWI na 55 (ang. FIT for 55), z całą pewnością posłużą za podstawę działań Rady w roku 2022 i latach kolejnych.

Roksana Kozłowska
Koordynatorka Rady ds. Zielonej Transformacji,
Konfederacja Lewiatan

SPIS TREŚCI

1.	WPROWADZENIE	5
2.	O BADANIU	8
3.	WPŁYW EUROPEJSKIEGO ZIELONEGO ŁADU NA FUNKCJONOWANIE FIRM	11
3.1	Ocena stanu wiedzy o Europejskim Zielonym Ładzie	11
3.2	Ocena postaw na temat wybranych zagadnień EZŁ	22
3.3	Pro-środowiskowe działania firm w związku z Europejskim Zielonym Ładem	25
4.	RADA DS. ZIELONEJ TRANSFORMACJI – PODSUMOWANIE PRAC	29
4.1	O Radzie	30
4.2	Spotkania Grup eksperckich	32
4.3	Raporty	32
4.4	Webinary	33
4.5	Inne działania	34
5.	WNIOSKI I REKOMENDACJE	35

1. WPROWADZENIE

Europejski Zielony Ład (dalej: EZŁ) to ogłoszona przez Komisję Europejską w grudniu 2019 r. nowa strategia na rzecz wzrostu, której celem jest przekształcenie UE w sprawiedliwe i prosperujące społeczeństwo żyjące w nowoczesnej, zasobooszczędnej i konkurencyjnej gospodarce, która w 2050 r. osiągnie zerowy poziom emisji gazów cieplarnianych netto i w ramach której wzrost gospodarczy będzie oddzielony od wykorzystania zasobów naturalnych¹. Jej celem jest również ochrona, zachowanie i poprawa kapitału naturalnego UE oraz ochrona zdrowia i dobrostanu obywateli przed zagrożeniami i negatywnymi skutkami związanymi ze środowiskiem. Transformacja ta powinna przebiegać zarazem w sprawiedliwy i sprzyjający włączeniu społeczny sposób.

Obniżenie emisji w najbliższej dekadzie jest głównym warunkiem koniecznym do tego, aby Europa stała się pierwszym kontynentem na świecie, który jest **neutralny dla klimatu**. Ten cel ma zostać osiągnięty do 2050 roku.

Rok 2020 był kluczowy dla uzgodnienia wspólnych zasad realizacji Europejskiego Zielonego Ładu, kiedy ogłoszone zostały przez Komisję Europejską ważne projekty tj. strategia przemysłowa UE, Plan Działań na rzecz Gospodarki o Obiegu Zamkniętym, Strategia inteligentnej integracji międzysektorowej, Strategia w zakresie wodoru na rzecz Europy neutralnej dla klimatu, Strategia – Fala Renowacji, Strategia na rzecz zrównoważonej i inteligentnej mobilności oraz inne. W grudniu 2020 r. przywódcy UE zatwierdzili wiążący cel UE zakładający ograniczenie w UE emisji netto gazów cieplarnianych do roku 2030 o co najmniej 55 proc. w porównaniu z poziomem z roku 1990. Oznaczało to znaczny postęp w stosunku do poprzedniego celu na 2030 r. zakładającego redukcję o 40 proc.

Rok 2020 to także uzgodnienie ram finansowych nowego budżetu UE na lata 2021-2027. Zostało wskazane, iż odbudowa gospodarek unijnych po pandemii Covid-19 powinna odbywać się w kierunku **transformacji zielonej i cyfrowej**. W lipcu 2020 r. przywódcy UE uzgodnili pakiet odbudowy o wartości **750 mld EUR o nazwie Next Generation EU**, który ma pomóc UE poradzić sobie z kryzysem spowodowanym pandemią. Obok pakietu przywódcy uzgodnili także **długofalowy budżet UE na lata 2021-2027 opiewający na kwotę 1 074,3 mld EUR**. Z budżetu wspierane mają być m.in. inwestycje w transformację ekologiczno-cyfrową oraz w odporność. Wraz z kwotą 540 mld EUR już wyasygnowaną na 3 zabezpieczenia (dla pracowników, firm i państw członkowskich) **łącznie**

1 https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal_en

unijny pakiet odbudowy miał wartość 2 364,3 mld EUR. W 2020 r. nastąpiła nowelizacja budżetu poprzez dodanie kolejnych **3,5 mld EUR na najpilniejsze działania związane z pandemią².**

Należy podkreślić, iż zgodnie z unijnymi przepisami dotyczącymi **funduszy na odbudowę 37 proc. wszystkich środków**, które trafią do krajów UE na odbudowę po pandemii mają być wykorzystane na działania przyczyniające się do zielonej transformacji, natomiast **20 proc. na działania w kierunku transformacji cyfrowej.**

Krajowy Plan Odbudowy (KPO) jest podstawą do wypłaty pieniędzy z unijnego Funduszu Odbudowy. Z tej puli Polska będzie miała do dyspozycji **23,9 mld EUR w formie grantów oraz 34,2 mld EUR w formie pożyczek do wykorzystania do 2026 r.³** Niestety do chwili wydania niniejszego raportu polski KPO nie uzyskał akceptacji Komisji Europejskiej.

Rok 2021 natomiast stał pod znakiem kolejnych działań związanych ze zwiększeniem ambicji klimatycznych zgodnie z porozumieniem paryskim. Na koniec lipca 2021 r. weszło w życie **Europejskie prawo o klimacie**. Państwa Członkowskie Unii Europejskiej wytyczyły tym samym strategiczny kierunek osiągnięcia do 2050 r. neutralności klimatycznej oraz przyjęły ambitny cel, by do 2030 r. dokonać redukcji emisji gazów cieplarnianych netto o co najmniej 55 proc. w stosunku do poziomu z 1990 r., a **cele te stały się prawnie wiążącymi zobowiązaniami dla krajów członkowskich UE**. KE ogłosiła w lipcu oraz grudniu 2021 r. dwie części **pakietu GOTOWI na 55 (ang.: FIT for 55)**. Propozycje te są zestawem narzędzi prawodawczych, które mają służyć realizacji celów zawartych w Europejskim Zielonym Ładzie i Europejskim prawie o klimacie. Pakiet ten to podstawa do gruntownej transformacji naszej gospodarki i społeczeństwa. Pakiet ten to również wielkie wyzwanie i szansa dla polskich firm do budowy konkurencyjności na poziomie unijnym, ale również zapewnienia transformacji energetycznej, technologicznej i społecznej w poszczególnych sektorach, jak również wzmocnienie ochrony przed ryzykiem ucieczki emisji w świetle ambicji klimatycznych UE.

Tymczasem obarcza się Unię Europejską winą za wiele negatywnych zjawisk, z którymi boryka się nasz kraj. Przykładem takiej narracji jest wskazywanie unijnej polityki klimatycznej jako głównej przyczyny wysokich cen energii. Natomiast to brak długoterminowej strategii transformacji sektora energetycznego

2 <https://www.consilium.europa.eu/pl/policies/coronavirus/covid-19-economy/>

3 <https://www.gov.pl/web/planodbudowy/czym-jest-kpo2>

w Polsce oraz silne uzależnienie od węgla wpływa na ceny energii, a nie polityka klimatyczna UE, obejmująca unijny system handlu uprawnieniami do emisji (EU ETS). Negatywna i nieuzasadniona narracja oparta jest również na groźbach odstąpienia z uczestnictwa w EU ETS czy „zawetowania” unijnego pakietu GOTOWI na 55.

Firmy prywatne natomiast zgadzają się, że wyzwania, jakie stawiają przed nami zmiany klimatu, wymagają gruntownej transformacji naszej gospodarki i społeczeństwa. Przedsiębiorcy podzielają dążenie, by realizując ambitne cele polityki klimatycznej zapewnić sprawiedliwą, ekologiczną i dostatnią przyszłość. Dla wielu sektorów polityka klimatyczna UE, w tym pakiet GOTOWI na 55 stwarzać będzie szanse na rozwój nowych technologii i ekologicznych produktów, tworzenie nowych, zielonych miejsc pracy oraz zdolność do konkurencyjności na rynkach globalnych. Dla wielu sektorów regulacje te stanowią będą również wyzwania, związane chociażby z obciążeniami dla branż energochłonnych, gwałtownym wzrostem popytu na dostawy i usługi, jaki wymusi skala niezbędnych inwestycji, rosnącymi cenami energii na skutek elektryfikacji gospodarki i inne.

Dlatego zdaniem firm na te wyzwania odpowiedzią może być tylko transparentnie kształtowana polityka, zapewniająca przewidywalność działań dla obywateli, inwestorów i innych podmiotów gospodarczych, uwzględniająca potrzeby różnych interesariuszy oraz zapewniająca wsparcie finansowe dostosowane do sytuacji poszczególnych państw członkowskich i społeczeństw, ich zasobności, struktury gospodarki, możliwości technologicznych oraz napięć, jakie wywoła zakładane tempo transformacji. Od skuteczności procesu transformacji zależeć będzie zdolność do konkurencyjności polskich firm globalnie i na jednolitym rynku europejskim, a także zdolność do kreowania i zagospodarowywania nisz rynkowych.

Celem niniejszego raportu jest diagnoza potrzeb polskich firm w związku z zieloną transformacją oraz ich mobilizacja do promowania swojej postawy na forum krajowym i europejskim, w relacjach z administracją, biznesem i NGO. Jednym z kluczowych filarów raportu na podstawie przeprowadzonej ankiety jest diagnoza wiedzy i postaw firm członkowskich Konfederacji Lewiatan, jak również identyfikacja kierunków rozwoju i działań powołanej w maju 2020 r. Rady ds. Zielonej Transformacji Konfederacji Lewiatan.

2. O BADANIU

W celu weryfikacji dotychczasowych działań funkcjonującej w Konfederacji Lewiatan Rady ds. Zielonej Transformacji (której jednym z celów jest przekazywanie członkom Konfederacji Lewiatan aktualnych informacji nt. poszczególnych inicjatyw w ramach Europejskiego Zielonego Ładu mających bezpośredni lub pośredni wpływ na prowadzenie działalności gospodarczej) oraz planów działalności na rok 2022 i lata kolejne, Konfederacja Lewiatan przeprowadziła wśród firm członkowskich anonimową ankietę.

Kolejnym ważnym celem ankiety było poznanie oczekiwań i opinii Członków Konfederacji Lewiatan w związku z publikacją w 2021 r. Pakietu GOTOWI na 55 (ang. FIT for 55), którego zapisy będą miały pośredni lub bezpośredni wpływ na funkcjonowanie polskich przedsiębiorców.

Jak badaliśmy?

Do celów badawczych stworzona została dedykowana, w pełni anonimowa, ankieta internetowa, która była dostępna dla respondentów w dniach 24 stycznia – 20 lutego 2022 r.

Link do ankiety rozesłano do firm członkowskich Konfederacji Lewiatan poprzez Newsletter Konfederacji Lewiatan, media społecznościowe (LinkedIn, Twitter) ze wskazaniem grupy docelowej oraz Członków Rady ds. Zielonej Transformacji, Rady OZE, Rady GOZ oraz Związku Pracodawców Prywatnych Energetyki) w korespondencji mailowej (bezpośredniej).

Kwestionariusz został podzielony na 5 modułów:

- 1. Charakterystyka respondentów (metryczka)** – w tej części pytaliśmy o wielkość firmy i branżę, którą reprezentują oraz czy są Członkami Rady ds. Zielonej Transformacji.
- 2. Wiedza nt. zagadnień związanych z Europejskim Zielonym Ładem** – ta część zawierała 14 stwierdzeń dotyczących wybranych zagadnień związanych z Europejskim Zielonym Ładem oraz zapisami Pakietu Gotowi na 55 (ang. FIT for 55), a respondenci oceniali ich prawdziwość.
- 3. Opinie nt. zagadnień związanych z Europejskim Zielonym Ładem** – w tym module respondenci oceniali prawdopodobieństwo realizacji wybranych celów klimatycznych, a także wyrażali swoją opinię na temat wybranych aspektów transformacji energetycznej.
- 4. Działania pro-środowiskowe firm** – moduł ten miał na celu poznanie planów i podejścia firm do inwestycji w technologie proklimatyczne, identyfikacji zarówno barier z nimi związanych, ale też zachęt, które pomogłyby w ich szybszej realizacji.
- 5. Oczekiwane wsparcie dla firm ze strony Konfederacji Lewiatan** – kilka pytań o dotychczasowe działania Rady ds. Zielonej Transformacji oraz identyfikacja najważniejszych dla firm zagadnień związanych z Europejskim Zielonym Ładem miały na celu nie tylko podsumowanie prac Rady ds. Zielonej Transformacji ale także pokazać kierunek, w jakim Rada będzie się rozwijać w roku 2022 i latach kolejnych.

Część pytań została powtórzona z poprzedniej edycji badania, które miało miejsce w listopadzie 2020 roku, jednak z uwagi na fakt, że znacząca większość (prawie 90%) respondentów nie brała udziału w pierwszej edycji, wyniki z obu ankiet nie zostały porównane.

Kogo badaliśmy? Charakterystyka respondentów

W badaniu wzięło udział 70 przedstawicieli firm będących członkami Konfederacji Lewiatan, z czego ponad połowa (54%) to reprezentanci dużych przedsiębiorstw, głównie z przemysłu nieenergochłonnego (33%), co podobnie, jak w poprzedniej edycji ankiety, uważamy za pozytywny aspekt badania. Niezmiennie, duże podmioty mają największą szansę stać się liderami zmian, natomiast na przedsiębiorstwa z branży przemysłu (nieenergochłonnego i energochłonnego) oraz energetycznej skutki transformacji wywrą największy wpływ.

Należy podkreślić, iż próba ta nie ma charakteru reprezentatywnego dla populacji przedsiębiorstw w Polsce, ani dla podmiotów gospodarczych zrzeszonych w Konfederacji Lewiatan.

Tabela 1. Charakterystyka respondentów

	kategoria	próba	%
	ogółem	70	100
Wielkość podmiotu	Mikro, małe	15	22
	Średnie	17	24
	Duże	38	54
Branża(*)	Energetyka	8	11
	Przemysł energochłonny	2	3
	Przemysł nieenergochłonny	23	33
	Sektor finansowy	4	6
	Doradztwo	15	21
	Pozostałe	21	30

Źródło: Opracowanie własne.

(*) Uwaga: ponieważ działalność niektórych przedsiębiorstw wykracza poza konkretny sektor, kategoria ta nie sumuje się do 70.

3. WPŁYW EUROPEJSKIEGO ZIELONEGO ŁADU NA FUNKCJONOWANIE FIRM

3.1 Ocena stanu wiedzy o Europejskim Zielonym Ładzie

W celu określenia poziomu wiedzy o Europejskim Zielonym Ładzie respondenci zostali poproszeni o określenie prawdziwości 14 stwierdzeń dotyczących wybranych aspektów z nim związanych. Na 11 z 14 pytań respondenci odpowiedzieli z ponad 50% skutecznością – tylko na 3 pytania ponad połowa respondentów odpowiedziała błędnie. Uznajemy to za pozytywny objaw, biorąc pod uwagę zaangażowanie części respondentów w pracę Rady ds. Zielonej Transformacji.

Z drugiej strony jednak dostrzegamy fakt, że w dalszym ciągu wiele polskich firm nie ma wystarczającej wiedzy nt. Europejskiego Zielonego Ładu, a w konsekwencji może nie zdawać sobie sprawy z potencjalnego ryzyka biznesowego, wiążącego się z wdrażaniem strategii na rzecz osiągnięcia neutralności klimatycznej.

3.1.1 O co pytaliśmy?

W tej części ankiety, respondenci zostali poproszeni o wskazanie, czy 14 poniżej podanych stwierdzeń związanych z Europejskim Zielonym Ładem jest prawdą, czy fałszem.

STWIERDZENIE 1

Europejski Zielony Ład oddziela wzrost gospodarczy od wykorzystania zasobów naturalnych.

Odpowiedź: **PRAWDA**

Zgodnie z treścią komunikatu Komisji Europejskiej z dnia 11 grudnia 2019 roku:

„Europejski Zielony Ład (...) to nowa strategia na rzecz wzrostu, której celem jest przekształcenie UE w sprawiedliwe i prosperujące społeczeństwo żyjące w nowoczesnej, zasobooszczędnej i konkurencyjnej gospodarce, która w 2050 r. osiągnie zerowy poziom emisji gazów cieplarnianych netto i w ramach której wzrost gospodarczy będzie oddzielony od wykorzystania zasobów naturalnych. Jej celem jest również ochrona, zachowanie i poprawa kapitału naturalnego UE oraz ochrona zdrowia i dobrostanu obywateli przed zagrożeniami i negatywnymi skutkami związanymi ze środowiskiem”.

Źródło: https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:b828d165-1c22-11ea-8c1f-01a-a75ed71a1.0016.02/DOC_1&format=PDF

STWIERDZENIE 2

Cel neutralności klimatycznej UE w 2050 jest tylko deklaracją polityczną na poziomie UE, a nie jest prawnie wiążącym zobowiązaniem.

Odpowiedź: **FAŁSZ**

KOMENTARZ EKSPERTA

W 2021 r. zostało przyjęte i weszło w życie Europejskie Prawo o Klimacie – rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1119. Ustanawia ono prawnie wiążący cel neutralności klimatycznej do 2050 r. (tj. zrównoważenia emisji gazów cieplarnianych i ich pochłaniania) i zobowiązuje instytucje Unii i państwa członkowskie do podejmowania takich środków, jakie będą niezbędne, by umożliwić wspólne osiągnięcie tego celu.

Rozporządzenie wiąże w sposób bezpośredni i oznacza, że zarówno poszczególne instytucje i służby Unii, jak i wszelkie organy władzy w państwach członkowskich są prawnie zobowiązane do uwzględniania celu neutralności klimatycznej przy wykonywaniu swoich odpowiednich kompetencji (traktatowych, konstytucyjnych, ustawowych). Obywatele Unii i wszelkie podmioty prywatne mają prawo oceniać działania organów władzy w kontekście tego obowiązku.

Michał Motylewski – Energy Europe Practice Development Counsel, Dentons
Przewodniczący Grupy eksperckiej ds. Ambicji Klimatycznych w Radzie ds. Zielonej Transformacji

STWIERDZENIE 3

Sprawiedliwa transformacja będzie realizowana w całej Polsce i we wszystkich sektorach z uwagi na zależność kraju od paliw kopalnych i wysoko emisyjnych procesów.

Odpowiedź: **FAŁSZ**

KOMENTARZ EKSPERTA

Idea Funduszu Sprawiedliwej Transformacji jest bezpieczne i sprawiedliwe przeprowadzenie przez proces transformacji mieszkańców i pracowników regionów najbardziej narażonych na skutki zmian związanych z odejściem od gospodarki opartej na węglu. Zasoby Funduszu Sprawiedliwej Transformacji trafią do obszarów zmagających się z wyzwaniem społeczno-gospodarczymi wynikającymi z wdrożenia polityki energetyczno-klimatycznej. Skierowane są do sektorów objętych transformacją energetyczną na wybranych obszarach wyznaczonych w drodze dialogu z Komisją Europejską. Fundusz ma zapobiegać negatywnym działaniom restrukturyzacji na tych terenach.

Zbigniew Bachta – Prezes Zarządu Instytutu Technologii sp. z o.o.
Wielkopolski Związek Pracodawców LEWIATAN

STWIERDZENIE 4

Wyższy cel redukcji emisji gazów cieplarnianych w UE do 55% w 2030 roku ułatwi osiągnięcie celu neutralności klimatycznej w 2050 roku.

Odpowiedź: **PRAWDA**

KOMENTARZ EKSPERTA

Obniżenie emisji o 55% do roku 2030 jest ważnym krokiem na drodze do neutralności emisji CO₂ przez UE do 2050 roku. Nie ma wątpliwości, że osiągnięcie tego celu wymaga tzw. kroków milowych, takim krokiem jest propozycja redukcji w 2030 roku. Jest to cel niestety ważny dla przedsiębiorców i konsumentów, dla których kroki ku neutralności klimatycznej UE umożliwiają weryfikację politycznych deklaracji w kwestii ochrony klimatu. Taki cel jednocześnie wymusza reakcję rządów krajów członkowskich, które muszą dostosować swoje regulacje prawne w celu realizacji tej redukcji emisji. Jednocześnie cel redukcji emisji w 2030 roku daje długoterminową gwarancję dla inwestorów w przedsięwzięcia związane z dekarbonizacją gospodarki, szczególnie w obszarze wytwarzania OZE i efektywności energetycznej.

Wojciech Graczyk – Prezes Związku Pracodawców Prywatnych Energetyki Konfederacji Lewiatan, Dyrektor, Obsługa Prawna i Zarządzanie Regulacjami, E.ON Polska S.A., Prezes E.ON Polska IT Support

STWIERDZENIE 5

Pakiet FIT for 55 jest zestawem narzędzi strategicznych a nie regulacyjnych, które mają doprowadzić do osiągnięcia redukcji emisji gazów cieplarnianych o co najmniej 55% do 2030 r. przez Unię Europejską i każdy kraj członkowski UE oddzielnie.

Odpowiedź: **FAŁSZ**

KOMENTARZ EKSPERTA

Pakiet FIT for 55 nie jest zestawem narzędzi strategicznych. Jest to zbiór kilkunastu konkretnych projektów aktów prawa unijnego przygotowanych przez Komisję Europejską (której przysługuje prawo inicjatywy ustawodawczej w zakresie prawa unijnego). Jest to zatem zestaw proponowanych narzędzi regulacyjnych. Mają one doprowadzić do realizacji unijnego celu redukcji emisji gazów cieplarnianych o 55% do 2030 roku. Wiele z tych projektów to propozycje zmian już istniejących aktów prawa unijnego związanych z ochroną klimatu, tak aby odzwierciedlały one zwiększenie ambicji klimatycznych. Co istotne, całościowy cel redukcyjny 55% do 2030 r. jest rzeczywiście

wiążący, ale tylko na poziomie unijnym (zob. art. 4 ust. 1 Europejskiego prawa o klimacie, tj. rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1119). Warto jednak zaznaczyć, że w pewnych obszarach spoczywają na państwach członkowskich cele wiążące, o charakterze bardziej szczegółowym, a pakiet FIT for 55 przewiduje ich zrewidowanie. Przykładem są cele redukcyjne w tzw. sektorze non-ETS, który obejmuje obecnie m.in. transport, budynki, rolnictwo, czy też małe instalacje przemysłowe. Dodatkowo należy pamiętać, że państwa członkowskie są związane szeregiem szczegółowych aktów prawa unijnego z dziedziny ochrony klimatu oraz zasadami wynikającymi z Traktatów unijnych (takimi jak np. zasada lojalnej współpracy), które są skonstruowane w ten sposób, aby zapewnić współpracę państw członkowskich w osiągnięciu wspólnych unijnych celów.

Agata Bator – ekspertka w Departamencie Energii i Zmian Klimatu w Konfederacji Lewiatan

STWIERDZENIE 6

Cel inteligentnej i zrównoważonej mobilności zostanie osiągnięty przede wszystkim dzięki elektryfikacji pojazdów.

Odpowiedź: **FAŁSZ**

KOMENTARZ EKSPERTA

W ramach Europejskiego Zielonego Ładu wzywa się do redukcji o 90 % emisji gazów cieplarnianych pochodzących z transportu (który odpowiada za 1/4 emisji gazów cieplarnianych w Unii i wartość ta wciąż rośnie), aby do roku 2050 UE mogła stać się gospodarką neutralną dla klimatu, dążąc jednocześnie również do osiągnięcia zera emisji zanieczyszczeń. Aby osiągnąć tę systemową zmianę, Europa musi po pierwsze uczynić wszystkie rodzaje transportu bardziej zrównoważonymi, po drugie zadbać o szeroką dostępność zrównoważonych rozwiązań alternatywnych, także w systemie transportu multimodalnego oraz wdrożyć odpowiednie zachęty wspierające transformację. Inteligentna i zrównoważona mobilność w Europie, dzięki technologiom cyfrowym, wspomagającym jej wdrożenie, powinna opierać się na wydajnym i wzajemnie połączonym systemie transportu multimodalnego, zarówno pasażerskiego (w tym bezemisyjnych środków mobilności indywidualnej, takich jak rower czy hulajnoga), jak i towarowego, wzmocnionym przez przystępną cenowo sieć kolei dużych prędkości, rozbudowaną infrastrukturę ładowania i tankowania dla pojazdów bezemisyjnych, a także czystsza i bardziej aktywną mobilność w bardziej zielonych miastach, która będzie przyczyniać się do dobrego zdrowia i dobrostanu ich mieszkańców.

Agnieszka Szpoton – Dyrektorka Biura Związku Pracodawców Motoryzacji i Artykułów Przemysłowych w Konfederacji Lewiatan

STWIERDZENIE 7

Fala renowacji przedkłada poprawę efektywności energetycznej nad zatrudnienie w sektorze budowlanym.

Odpowiedź: **FAŁSZ**

KOMENTARZ EKSPERTA

Zakres procesu renowacji (szacuje się, że 75% istniejących budynków w UE uznaje się za nieefektywne energetycznie) musi przełożyć się na zwiększenie zatrudnienia w sektorze budowlanym. Działania w tym zakresie będą wpływały na zwiększenie liczby miejsc pracy, co może szczególnie dotyczyć małych i średnich firm, działających na lokalnych rynkach. Procesy renowacji wymuszą nabywanie nowych umiejętności, kwalifikacji w związku ze stosowaniem zmienionych technologii, materiałów, wpływając na konieczność dostosowania procesów kształcenia.

Robert Lisicki – Dyrektor Departamentu Pracy w Konfederacji Lewiatan

STWIERDZENIE 8

W Strategii Przemysłowej odpowiedzią na wiele wyzwań niskoemisyjnej transformacji przemysłu jest transformacja cyfrowa.

Odpowiedź: **PRAWDA**

KOMENTARZ EKSPERTA

Ślad węglowy produktów przemysłowych ulega coraz większej poprawie dzięki połączeniu inicjatyw regulacyjnych i wysiłków podejmowanych przez branżę. Kluczem do sukcesu i narzędziem do wzmocnienia tych starań jest wejście na ścieżkę szybkiej transformacji cyfrowej. Dane nie pozostawiają wątpliwości – technologie cyfrowe mogą przyczynić się do zmniejszenia globalnej emisji CO₂ o 20% do 2030 r. Przemysł niskoemisyjny musi zatem sięgać po digitalizację, jako narzędzie zwiększania efektywności i konkurencyjności na rynku, chcąc sprostać wymaganiom Zielonego Ładu i potrzebom klientów.

Aleksandra Musielak – Dyrektorka Departamentu Rynku Cyfrowego w Konfederacji Lewiatan

STWIERDZENIE 9

37% środków z Funduszu Odbudowy ma zostać wykorzystane na cele Europejskiego Zielonego Ładu.

Odpowiedź: **PRAWDA**

KOMENTARZ EKSPERTA

Zgodnie z planem Komisji Europejskiej, aby osiągnąć cele wyznaczone w Europejskim Zielonym Ładzie w kolejnym dziesięcioleciu zrealizowane zostaną zrównoważone inwestycje o wartości co najmniej 1 bln euro.

Jednym z warunków realizacji tych inwestycji jest właściwe wykorzystanie środków przyznawanych państwom członkowskim i wdrażanych na ich poziomie na inwestycje krajowe. Komisja Europejska nałożyła na te kraje m.in. zobowiązanie przeznaczenia co najmniej 30 proc. środków z wieloletniego budżetu UE na szeroko pojęte inwestycje ekologiczne.

Jeszcze wyższy, bo 37 % pułap środków skierowanych na inwestycje i reformy wspierające cele klimatyczne kraje UE muszą zagwarantować w ramach Krajowych Planów Odbudowy finansowanych z Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności.

Tak duże inwestycje ze środków europejskich to rekordowe co do kwot wsparcie w zakresie celów klimatycznych i zrównoważonego rozwoju. Jest to dla krajów członkowskich, w tym Polski zarówno szansa, jak i ogromne zobowiązanie. Właściwe zaplanowanie inwestycji w tym zakresie, ale także późniejsze wykorzystanie środków poprzez realizację najbardziej efektywnych projektów będzie decydować zarówno o realizacji celów klimatycznych, ale także o pozycji konkurencyjnej Polski na arenie międzynarodowej.

Małgorzata Lelińska – Dyrektorka Departamentu Funduszy Unijnych i Edukacji Cyfrowej w Konfederacji Lewiatan

STWIERDZENIE 10

Raportowanie ESG (ang. Environmental, Social, and Governance) zgodne z Taksonomią UE jest obowiązkowe dla wszystkich podmiotów działających na terenie UE od 2022 roku.

Odpowiedź: **FAŁSZ**

KOMENTARZ EKSPERTA

Obligatoryjne raportowanie informacji niefinansowych stanowić będzie podstawę obiektywnej oceny wszystkich aspektów postępów we wdrażaniu zrównoważonego rozwoju. Ze względów pragmatycznych proces ten został jednak podzielony przez

odpowiednie organy nadzorcze na kilka etapów. Tym samym ich daty wdrożenia rozłożone są w czasie, w oparciu o harmonogram raportowania oparty o datę rozpoczęcia raportowania odwrotnie proporcjonalny do zdefiniowanej przedziałami skali wielkości przedsiębiorstwa. Innymi słowy im mniejsza skala działania podmiotu, tym późniejsza data obowiązkowego raportowania w wymaganym zakresie. Przykładowo wg obecnego stanu wiedzy obowiązek raportowy dla firm uznawanych za MŚP obowiązywał będzie począwszy od roku 2024. Dodatkowo szczegółowe zapisy i wymogi ulegają ciągłej ewolucji w ramach procesu ustawodawczego, stąd stan wiedzy na datę niniejszego raportu może nie odzwierciedlać sytuacji na późniejszą datę.

Należy zwrócić uwagę, że proces generowania informacji w wielu przypadkach będzie długotrwały i skomplikowany. Jest również narażony na duże ryzyko błędów, stąd warto rozpocząć prace przygotowawcze z odpowiednim wyprzedzeniem. Równocześnie wiele z przedsiębiorstw zakwalifikowanych do pierwszej grupy, lub zdecydowanych na ujawnianie takich informacji we wcześniejszej dacie (np. na podstawie oczekiwań interesariuszy) może oczekiwać przygotowania takich zestawień w datach wcześniejszych niż wymagane przez akty prawne. Istotnym jest także, że na daty raportowania dane sprawozdawcze będą najprawdopodobniej podlegały wymogom cyklicznego audytu przeprowadzanego przez podmioty trzecie.

Tycjan Bielecki – Director, COO CRM/ Head of Portfolio Management, Deutsche Bank Polska, Przewodniczący Grupy eksperckiej ds. Zrównoważonego Finansowania w Radzie ds. Zielonej Transformacji KL

STWIERDZENIE 11

Ogólne ramy Taksonomii UE przyjęte w czerwcu 2020 r. nie są wiążące dla krajów członkowskich.

Odpowiedź: **FAŁSZ**

„Ogólne ramy Taksonomii UE zostały nakreślone w przyjętym w czerwcu 2020 r. rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/852, które wiąże kraje członkowskie w całości oraz jest bezpośrednio w nich stosowane. Taksonomia UE ma stanowić narzędzie, które wesprze inwestorów, w tym przedsiębiorców, w podejmowaniu świadomych decyzji inwestycyjnych w kierunku bardziej zrównoważonej działalności gospodarczej”.

Fragment raportu Konfederacji Lewiatan
pt. „Zrównoważone finanse – krótki przewodnik dla firm”, październik 2021 r.

STWIERDZENIE 12

Skutki wynikające z wprowadzenia mechanizmu granicznego podatku węglowego (ang. Carbon Border Adjustment Mechanism – CBAM) będą dotyczyły tylko współpracy z krajowymi (lokalnymi) kontrahentami i nie będą miały wpływu na współpracę międzynarodową.

Odpowiedź: **FAŁSZ**

*„W sytuacji gdy UE stawia sobie coraz bardziej ambitne cele klimatyczne, natomiast w krajach nienależących do UE obowiązują mniej surowe przepisy z zakresu ochrony środowiska i klimatu pojawia się duże ryzyko tzw. „ucieczki emisji”, co może spowodować przesunięcie się emisji poza Europę i podważyć unijne i globalne wysiłki na rzecz ochrony klimatu. Dlatego UE potrzebuje nowego – ekologicznego – mechanizmu regulującego przywóz towarów spoza UE: systemu, który wyznacza sprawiedliwą cenę za dwutlenek węgla emitowany podczas produkcji i który zachęca do budowania czystszej przemysłu w krajach nienależących do UE.”**

* https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/pl/fs_21_3666

KOMENTARZ EKSPERTA

Przeгляд CBAM jest planowany w okresie przejściowym w celu rozszerzenia zakresu stosowania od śladu węglowego z surowców do produktów w łańcuchu wartości, tak aby uwzględnić emisje pośrednie w całym łańcuchu wartości. Ponadto, rozważa się rozszerzenie zakresu CBAM poprzez objęcie innych produktów, takich jak tworzywa sztuczne, szkło czy baterie. W efekcie końcowym może to stworzyć złożony system, który może utrudniać porównanie kosztów w ponadnarodowych łańcuchach wartości.

Paweł Widet – Public Affairs and Government Relations Director, Stellantis, Prezes Związku Motoryzacji i Artykułów Przemysłowych KL; Przewodniczący Grupy eksperckiej ds. Zrównoważonej Mobilności w Radzie ds. Zielonej Transformacji KL

STWIERDZENIE 13

Polski Rząd posiada krajowy plan na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030 oceniony pozytywnie przez KE oraz Politykę Energetyczną Polski do 2040 r., które uwzględniają cele klimatyczne wynikające z Europejskiego Zielonego Ładu.

Odpowiedź: FAŁSZ

KOMENTARZ EKSPERTA

Minister Aktywów Państwowych 30 grudnia 2019 r. przekazał do Komisji Europejskiej Krajowy Plan na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030, wypełniając tym samym obowiązek nałożony na Polskę przepisami prawa unijnego. Komisja Europejska przedstawiła ocenę planu w październiku 2020 r., wskazując m.in. iż cel na 2030 r. w przedziale 21–23% energii ze źródeł odnawialnych, jak również wkład Polski w osiągnięcie celu UE w zakresie efektywności energetycznej (91,3 Mtoe zużycia energii pierwotnej oraz 67,1 Mtoe zużycia energii końcowej) są mało ambitne. Ponadto KE wskazała, iż aspektów sprawiedliwej i uczciwej transformacji nie uwzględniono w planie w sposób wystarczająco szczegółowy.*

Polityka Energetyczna Polski do 2040 r. (PEP 2040) została przyjęta przez Radę Ministrów w lutym 2021 r. W dokumencie brakuje odpowiedniego poziomu ambicji niezbędnych do realizacji w Polsce wkładu do ogólnounijnego celu ograniczenia emisji gazów cieplarnianych o 55% do 2030 r., jak również jasnej mapy drogowej odejścia od węgla i zmiany mixu energetycznego w Polsce. Naszym zdaniem pilna rewizja PEP 2040 jest niezbędna, aby odpowiedzieć na wyzwania wynikające z polityki klimatycznej UE i jej celów w perspektywie roku 2030 i 2050.

Dorota Zawadzka-Stępniaik – Dyrektorka Departamentu Energii i Zmian Klimatu w Konfederacji Lewiatan, Przewodnicząca Grupy eksperckiej ds. Ambicji Klimatycznych w Radzie ds. Zielonej Transformacji KL

* https://energy.ec.europa.eu/individual-assessments_en

STWIERDZENIE 14

Jedynym źródłem na sprawiedliwą i niskoemisyjną transformację w Polsce będą fundusze europejskie, w tym Fundusz Sprawiedliwej Transformacji, fundusze UE 2021-2027, instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności i inne.

Odpowiedź: **FAŁSZ**

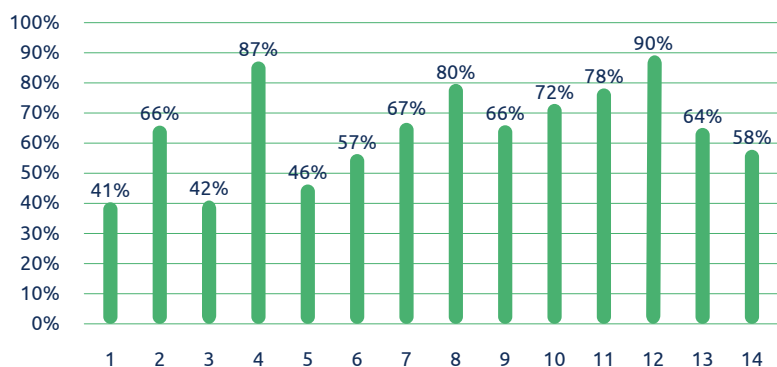
” KOMENTARZ EKSPERTA

Niezbędnym elementem przeprowadzenia sprawiedliwej i niskoemisyjnej transformacji w Polsce są dostępne źródła finansowania. Potrzeby w tym zakresie są ogromne, dlatego źródła te obejmują zarówno fundusze unijne (środki z Polityki Spójności (2021-2027), Instrument na Rzecz Odbudowy i Wzmocnienia Odporności, Mechanizm Sprawiedliwej Transformacji, w tym Fundusz Sprawiedliwej Transformacji i inne), ale także środki krajowe którymi dysponują np. Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej czy Wojewódzkie Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Ważnym elementem wsparcia transformacji będzie również planowany do powołania Fundusz Transformacji Energetyki. Inne źródła finansowania to także dedykowane fundusze (Fundusz Modernizacyjny i Fundusz Innowacyjności), dystrybuowane za pośrednictwem Europejskiego Banku Inwestycyjnego (EBI).

Roksana Kozłowska – koordynatorka Rady ds. Zielonej Transformacji, ekspertka w Departamencie Energii i Zmian Klimatu w Konfederacji Lewiatan

3.1.2 Jak odpowiadali ankietowani?

Wykres 1. Odsetek poprawnych odpowiedzi

Źródło: Opracowanie własne.

Najwięcej wątpliwości respondenci mieli przy określeniu poprawności stwierdzeń dotyczących tego, czy Europejski Zielony Ład oddziela wzrost gospodarczy od wykorzystania zasobów naturalnych (41% poprawnych odpowiedzi) oraz czy sprawiedliwa transformacja będzie realizowana w całej Polsce i we wszystkich sektorach z uwagi na zależność kraju od paliw kopalnych i wysoko emisyjnych procesów (42% poprawnych odpowiedzi). Ponad połowa respondentów (54%) wskazała błędnie, że Pakiet FIT for 55 jest zestawem narzędzi strategicznych a nie regulacyjnych, które mają doprowadzić do osiągnięcia redukcji emisji gazów cieplarnianych o co najmniej 55% do 2030 r. przez Unię Europejską i każdy kraj członkowski UE oddzielnie.

Jest to znaczący sygnał, że tematy te wymagają szerszego omówienia w celu poszerzenia wiedzy w ramach Rady ds. Zielonej Transformacji.

Zdecydowana większość respondentów nie miała kłopotu z określeniem poprawności stwierdzeń dotyczących faktu, że wyższy cel redukcji emisji gazów cieplarnianych w UE do 55% w 2030 roku ułatwi osiągnięcie celu neutralności klimatycznej w 2050 roku (87% poprawnych odpowiedzi), skutków wynikających z wprowadzenia mechanizmu granicznego podatku węglowego (ang. Carbon Border Adjustment Mechanism – CBAM), które będą dotyczyły tylko współpracy z krajowymi (lokalnymi) kontrahentami i nie będą miały wpływu na współpracę międzynarodową (90% poprawnych odpowiedzi) oraz tego, że w Strategii Przemysłowej odpowiedzią na wiele wyzwań niskoemisyjnej transformacji przemysłu jest transformacja cyfrowa (80% poprawnych odpowiedzi).

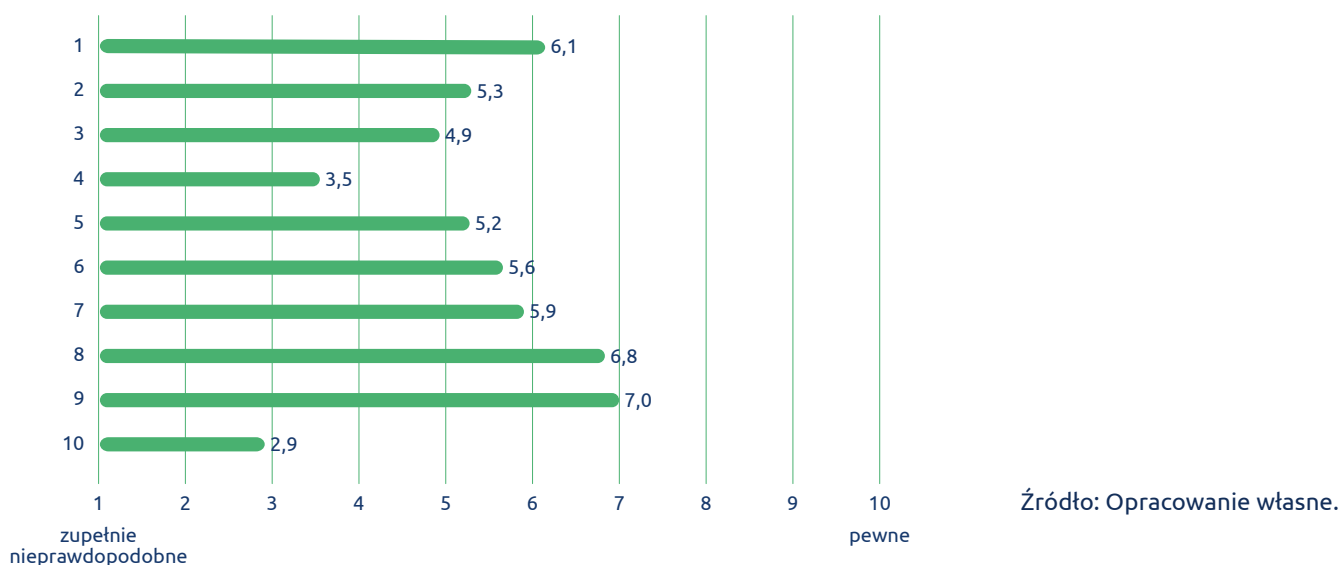
Tematy te były szeroko omawiane podczas dedykowanych spotkań Rady ds. Zielonej Transformacji.

3.2 Ocena postaw na temat wybranych zagadnień EZŁ

Opinie przedstawicieli polskiego biznesu na temat wybranych zagadnień związanych z Europejskim Zielonym Łądem, transformacją energetyczną i realizacją wybranych celów klimatycznych została przeprowadzona dzięki ocenie przez respondentów prawdopodobieństwa realizacji poniższych działań dzięki zastosowaniu skali punktowej od 1 do 10, w której 1 oznacza, że przytoczone działanie jest zupełnie nieprawdopodobne, a 10, że jest pewne.

1. Osiągnięcie przez UE neutralności klimatycznej w 2050 r. jest realne.
2. Osiągnięcie przez UE celu co najmniej 55% redukcji emisji gazów cieplarnianych w perspektywie 2030 roku jest realne.
3. Odejście od rodzimej produkcji węgla, w tym wygaszanie kopalń, w horyzoncie do 2035 roku jest realne.
4. Odejście od paliw kopalnych w produkcji energii elektrycznej i ciepła w Polsce w horyzoncie 2030 roku jest realne.
5. Wdrożenie mechanizmu granicznego podatku węglowego (ang. Carbon Border Adjustment Mechanism – CBAM) w UE skutecznie zabezpieczy europejskich producentów.
6. Odnawialne źródła energii (OZE) są w stanie być dominującym źródłem energii indywidualnej dla firm w celu zapewnienia samowystarczalności energetycznej w horyzoncie 10 lat.
7. GOZ jest szansą na efektywniejsze wykorzystanie zasobów (surowców, energii itd.) i wdrożenie innowacyjnych rozwiązań w przemyśle w horyzoncie 10 lat.
8. Elektryfikacja i integracja sektorów są szansą na transformację technologiczną w polskim biznesie.
9. Wyłączone elektrownie zasilane paliwami kopalnymi powinny zostać zastąpione elektrowniami jądrowymi w celu zapewnienia stabilizacji i ciągłości dostaw energii elektrycznej w Polsce.
10. Greenwashing jest zjawiskiem pożądanym i niezbędnym w procesie minimalizacji śladu węglowego danego przedsiębiorstwa.

Wykres 2. Ocena prawdopodobieństwa realizacji wybranych działań

W ocenie respondentów osiągnięcie przez UE neutralności klimatycznej w 2050 roku jest umiarkowanie realne (61%). Z jednej strony wskazują, że elektryfikacja i integracja sektorów są szansą na transformację technologiczną w polskim biznesie (68%) oraz że wyłączone elektrownie zasilane paliwami kopalnymi powinny zostać zastąpione elektrowniami jądrowymi w celu zapewnienia stabilizacji i ciągłości dostaw energii elektrycznej w Polsce (70%). Najwięcej respondentów oceniło to stwierdzenie jako pewne, lub prawie pewne.

Według respondentów Polska powinna rozważyć zwiększenie udziału w miksie energetycznym odnawialnych źródeł energii.

Z drugiej strony respondenci uznali, że odejście od paliw kopalnych w produkcji energii elektrycznej i ciepła w Polsce w horyzoncie do 2030 roku jest mało prawdopodobne (35%).

” KOMENTARZ ŚRODOWISKA BIZNESU

Dzisiaj, wykorzystanie lokalnych zasobów energii nabiera szczególnego znaczenia, w tym większe wykorzystanie odnawialnych zasobów energii, które są zasobami lokalnymi nabiera potrzeby zrozumienia sensu ich rozwoju. Jeszcze kilka tygodni temu, kiedy opublikowany został „Pakiet Fit for 55” wielu z nas postrzegło go jako wyzwanie, ale także szansę na rozwój gospodarczy. Dzisiaj, kiedy kryzys energetyczny narasta, w tym dostępność do paliw i energii i stojąca za tym wojna się zmaterializowały, rozwój energetyki odnawialnej, transformacja sektora energetycznego nabierają nowego znaczenia. To co jeszcze chwilę temu było umiarkowanie realne z założeń Pakietu, dzisiaj – choć wymagające w dalszym ciągu – jest szansą i potrzebą dla stabilizacji cen energii, dywersyfikacji dostaw, oszczędności zużycia energii. Rozwój energetyki odnawialnej wpisuje się w te kluczowe wyzwania dla gospodarki na najbliższe lata. Potrzeba nam jednak spójnego z innymi działaniami gospodarki planu rozwoju oraz usprawnień w zakresie rozwoju odnawialnych źródeł energii oraz poprawy efektywności energetycznej.

Tomasz Surma – Dyrektor ds. Regulacji i Relacji Publicznych Veolia Energia Polska S.A; Przewodniczący Rady OZE KL

Wartym zauważenia jest fakt, że w ocenie respondentów Gospodarka o Obiegu Zamkniętym (GOZ) jest szansą na efektywniejsze wykorzystanie zasobów (surowców, energii itd.) i wdrożenie innowacyjnych rozwiązań w przemyśle w horyzoncie 10 lat z prawdopodobieństwem na poziomie 59%.

” KOMENTARZ ŚRODOWISKA BIZNESU

Branża kosmetyczna zdaje sobie sprawę z wyzwań środowiskowych. Przedsiębiorcy starają się na nie odpowiadać w adekwatnych dla siebie obszarach. Aby GOZ rzeczywiście stał się szansą, kluczowe i niezbędne są do tego dobre, stabilne regulacje, zapewniające równe szanse wszystkim. Konieczność oceny śladu środowiskowego produktów czy recyklowalności opakowań jest bez wątpienia wyzwaniem, ale jednocześnie stanowi okazję do szukania i szybszego wdrażania innowacyjnych rozwiązań w zakresie ekoprojektowania opakowań czy zrównoważonego wytwarzania produktów konsumenckich. Niebagatelne znaczenie w tej kwestii będą miały także skutki nowej sytuacji politycznej w Europie, która zapewne zmieni unijną politykę energetyczną. To z kolei może wpłynąć na przyspieszenie transformacji energetycznej i szybsze wdrażanie niektórych elementów Zielonego Ładu.

Blanka Chmurzyńska-Brown – Dyrektor Generalna Polskiego Związku Przemysłu Kosmetycznego

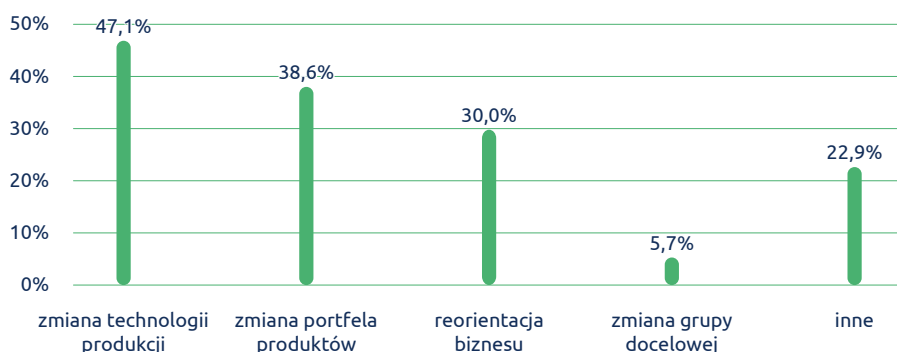
Ostatnie stwierdzenie było szczególnie podchwytliwe, zważywszy na fakt, że „**greenwashing** to strategia marketingowa, której celem jest stworzenie mylnego wrażenia, że stosująca ją firma i jej produkty są przyjazne dla środowiska. Takie działanie jest jednak motywowane nie rzeczywistą troską o środowisko, tylko chęcią zwiększenia przychodów. Z greenwashingiem mamy do czynienia, gdy firma poświęca więcej czasu i środków na promowanie swojego ekologicznego wizerunku, niż na rzeczywiste proekologiczne działania. Jego formą jest także wprowadzanie produktów z alternatywnych materiałów, które w istocie nie przyczyniają się do minimalizowania śladu węglowego”⁴.

3.3 Pro-środowiskowe działania firm w związku z Europejskim Zielonym Łądem

Przedstawiciele ankietowanych firm członkowskich Konfederacji Lewiatan wskazali w znaczącej większości (71%), że wdrożenie postanowień Pakietu GOTOWI na 55 (ang. FIT for 55) jest szansą na rozwój firmy, a także zdecydowana większość uznała, że zapisy Pakietu znacząco wpłyną na ich działalność.

Zmiany w funkcjonowaniu w perspektywie kolejnych 5 lat, jakie firmy rozważają dotyczą przede wszystkim technologii produkcji (47%), portfela produktów (39%), a także reorientacji biznesu (30%). Tylko 6% respondentów wskazało na zmianę grupy docelowej. Jako inne działania respondenci wskazywali relokację produkcji, zmianę procesu logistycznego czy wdrożenie procedur monitoringu zużycia zasobów (energii, wody, materiałów i potencjału pracy).

Wykres 3. Rozważane zmiany w funkcjonowaniu firm w perspektywie kolejnych 5 lat

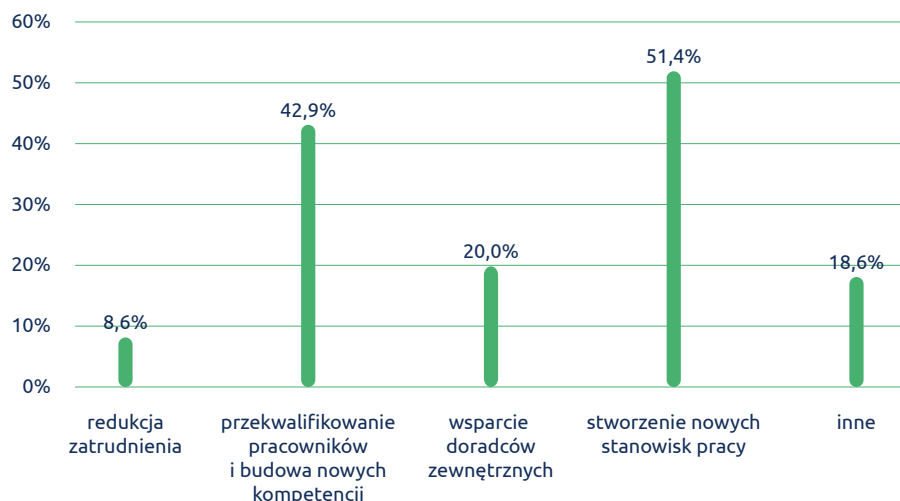
Źródło: Opracowanie własne.

4 Źródło: Zrównoważone finanse – krótki przewodnik dla firm, październik 2021 r.

Respondenci zwrócili uwagę jednak na wiele wyzwań, z jakimi firmy muszą się zmierzyć, jak np. liczenie śladu węglowego przedsiębiorstwa, stworzenie strategii dekarbonizacji (zarówno produktu jak i całego łańcucha wartości), analiza planów inwestycyjnych czy dywersyfikacja źródeł energii (z naciskiem na fotowoltaikę).

Kolejnym wyzwaniem wskazywanym przez respondentów są zmiany kadrowe wywołane transformacją energetyczną.

Wykres 4. Rozważane zmiany kadrowe wywołane transformacją energetyczną

Źródło: Opracowanie własne.

Respondenci wskazali, że rozważane zmiany kadrowe dotyczą przede wszystkim tworzenia nowych stanowisk pracy tj. ekspert ds. liczenia śladu węglowego czy ekspert ds. transformacji (ponad połowa odpowiedzi), a także procesu przekwalifikowania pracowników i budowy ich nowych kompetencji (wg 43% respondentów), co w porównaniu z możliwą redukcją zatrudnienia (którą wskazało tylko 6 respondentów), uznajemy za bardzo pozytywne podejście firm do zmian wywołanych transformacją energetyczną w obszarze kadrowym.

71% respondentów przyznało, że firma, którą reprezentują, realizuje obecnie inwestycje w technologie proklimatyczne, albo planuje tego rodzaju inwestycje w perspektywie 2 lat

Wiele firm pracujących w Radzie ds. Zielonej Transformacji planuje podjęcie działań i inwestycji prośrodowiskowych, gdyż widzą w tym możliwość budowania swojej konkurencyjności na rynku krajowym, unijnym i międzynarodowym oraz tworzenie nowych, zielonych miejsc pracy. Ten obserwowany trend uwzględniany jest coraz częściej w nowych strategiach biznesowych firm.

KOMENTARZ ŚRODOWISKA BIZNESU – BEST PRACTICE

Koncern Mercedes-Benz AG stoi na stanowisku, że bez ochrony klimatu nie ma ani prosperity ani dobrobytu mieszkańców Europy. Dlatego akceptujemy i wdrażamy wszystkie regulacje zmierzające do ochrony klimatu, w tym postanowienia Porozumienia Paryskiego z 2015 roku, Rezolucji Klimatycznej z Glasgow podczas COP26 z grudnia 2021, Pakietu FIT for 55 oraz 6 zasad taksonomii i SFDR. Nasza strategia zakłada dekarbonizację i maksymalne ograniczenie śladu węglowego w całym łańcuchu wartości – od zakupu surowców przez produkcję i użytkowanie po utylizację. Czyli gospodarka obiegu zamkniętego, od źródeł energii po gospodarkę odpadami.

Bezemisyjność planujemy osiągnąć w 2039 roku. Jest to szansa zarówno na rozwój naszej firmy jak i na zapobieganie katastrofy klimatycznej.

Nasza fabryka silników i baterii elektrycznych w gminie Jawor na Dolnym Śląsku jest tego żywotnym przykładem. Łącząca najwyższe standardy Przemysłu 4.0 i zrównoważonego rozwoju, od początku działania jest całkowicie bezemisyjna, w 100 proc. zasilana energią odnawialną z pobliskiej, oddalonej o 12 km od Jawora farmy wiatrowej Taczalin. Zakup energii odbywa się na podstawie umowy typu PPA, czyli bezpośredniego dostarczania energii elektrycznej od producenta do fabryki. Ciepło jest produkowane w 95 proc. z biomasy i 5 proc. z gazu ziemnego z certyfikatami biometanu w ultranowoczesnym energy center na terenie fabryki.

Nie mamy wątpliwości, że ślad węglowy będzie miał coraz większy wpływ na decyzje biznesowe i konkurencyjność polskiej gospodarki. Może nawet poważnie ograniczyć napływ inwestycji i zwiększyć koszty finansowania firm.

Ewa Łabno-Fatęcka – Head of Corporate Communication & External Affairs
Mercedes-Benz

3.3.1 Zachęty inwestycyjne

W ankiecie zapytaliśmy także jakie czynniki pomogłyby firmom w podjęciu decyzji na temat inwestycji w technologie proklimatyczne. Zdecydowana większość wskazała na jasne i przejrzyste (jednolite) przepisy i regulacje czy strategię sektorowe oraz na dedykowane systemy zachęt inwestycyjnych (tj. ulgi podatkowe, programy celowe, mniejszy udział środków własnych). Ważnym czynnikiem okazał się też dostęp do finansowania publicznego/prywatnego na preferencyjnych warunkach, jako dedykowana forma finansowania inwestycji.

Brak jasnych, przejrzystych i długoterminowych regulacji powstrzymuje firmy od inwestycji w technologie proklimatyczne.

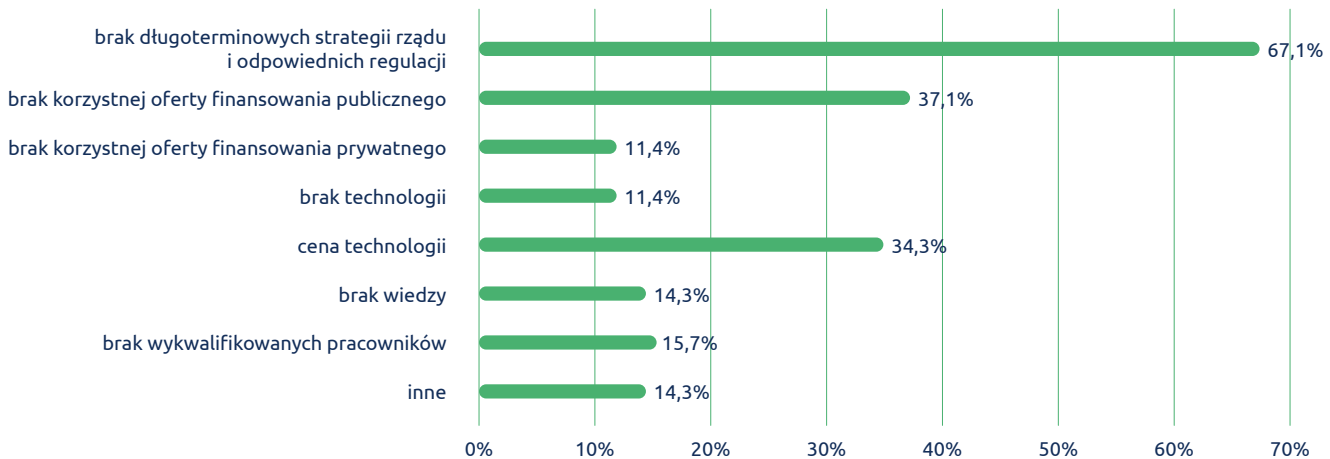
Co ciekawe, mniej istotną zachętą okazał się bezpłatny dostęp do dedykowanych narzędzi ułatwiających np. liczenie śladu węglowego czy oszczędność energii. Oznacza to, że firmy są gotowe na tego typu inwestycje.

3.3.2 Bariery inwestycyjne

Najistotniejszą barierą inwestycyjną dla firm jest brak długoterminowych strategii rządu i odpowiednich regulacji. Mniej istotną, jednak równie ważną kwestią jest brak korzystnej oferty finansowania publicznego czy cena technologii (która sukcesywnie tanieje).

Należy podkreślić fakt, że do chwili obecnej (marzec 2022 r.) środki unijne zarówno z Polityki Spójności 2021-2027, Instrumentu na Rzecz Odbudowy i Wzmocnienia Odporności i innych nie zostały w Polsce uruchomione.

Wykres 5. Bariery inwestycyjne w technologie proklimatyczne

Źródło: Opracowanie własne.

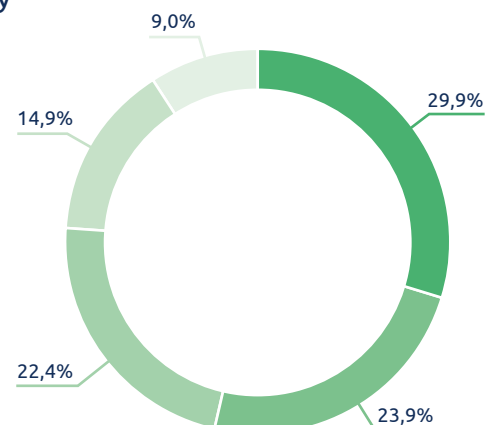
4. RADA DS. ZIELONEJ TRANSFORMACJI – PODSUMOWANIE PRAC

W 2021 roku Rada ds. Zielonej Transformacji bardzo aktywnie realizowała stawiane przez nią cele.

Respondenci zapytani o to, która forma działalności Rady jest najefektywniejsza w zdobywaniu wiedzy z obszaru Europejskiego Zielonego Łądu szczególnie docenili organizowane spotkania z zaproszonymi ekspertami zewnętrznymi oraz opublikowane raporty merytoryczne i dedykowane webinary.

Wykres 6. Najefektywniejsze formy działalności Rady ds. Zielonej Transformacji

- 29,9% | spotkania z zaproszonymi gośćmi/ekspertami zewnętrznymi
- 23,9% | publikowane raporty
- 22,4% | webinary
- 14,9% | regularne spotkania grup eksperckich
- 9,0% | inne

Źródło: Opracowanie własne.

KOMENTARZ ŚRODOWISKA BIZNESU

Rada ds. Zielonej Transformacji to doskonała platforma do zdobywania najbardziej aktualnej wiedzy na temat strategii Europejskiego Zielonego Ładu, wszelkich reform, zmian planowanych w związku z nim. Co najważniejsze docieramy do ekspertów, którzy znają temat od „kularów” i potrafią przełożyć język unijnych urzędników na język zrozumiały dla przedsiębiorcy. Chcemy wiedzieć możliwie jak najszybciej, co dyskutowane zmiany regulacyjne w praktyce będą dla nas oznaczać, jak to wpłynie na możliwości prowadzenia biznesu.

Wypracowujemy stanowiska, których celem jest pokazywanie decydom punktu widzenia przedsiębiorców, czego oni potrzebują, czego się obawiają. Mamy ambicje współtworzyć przyszłe regulacje w obszarze tak kluczowym jak zielona i cyfrowa transformacja tak, ażeby polski biznes stał się ich beneficjentem.

Ewa Mikos-Romanowicz – Business Development Manager Siemens Sp. z o.o.,
Przewodnicząca Grupy eksperckiej ds. Polityki Przemysłowej w Radzie ds. Zielonej Transformacji KL

4.1 O Radzie

Rada ds. Zielonej Transformacji to Rada o charakterze horyzontalnym, składająca się z członków Konfederacji Lewiatan, pracująca nad inicjatywami regulacyjnymi i strategicznymi w ramach Europejskiego Zielonego Ładu. Rada składa się z Prezydium Rady oraz Rady Członkowskiej.

Aktywny udział w pracach Rady bierze ponad 130 osób, będących reprezentantami ponad 60 firm członkowskich Konfederacji Lewiatan.

Celem pracy Rady jest:

- Przekazywanie członkom Konfederacji Lewiatan aktualnych informacji nt. poszczególnych inicjatyw w ramach Europejskiego Zielonego Ładu mających bezpośredni lub pośredni wpływ na prowadzenie działalności gospodarczej
- Opiniowanie i konsultowanie regulacji oraz strategii wchodzących w skład Europejskiego Zielonego Ładu, w tym przygotowywanie ekspertyzy merytorycznej

- Wypracowywanie stanowisk, opinii do regulacji i strategii wchodzących w skład Europejskiego Zielonego Ładu
- Aktywna współpraca z administracją publiczną nad ostatecznym kształtem proponowanych rozwiązań
- Organizacja spotkań, konferencji itd. w obszarze Europejskiego Zielonego Ładu w Warszawie i Brukseli.

Rada składa się z Prezydium oraz Rady Członkowskiej, w ramach której działa **5 grup eksperckich:**

Ambicje klimatyczne	Tematy przewodnie: Polityka klimatyczna: jak ambitne cele EU i PL, jakie strategiczne warunki ich przyjęcia z punktu widzenia biznesu, inne
Polityka przemysłowa	Tematy przewodnie: Strategia przemysłowa UE, integracja sektorowa, Innowacje technologiczne, gospodarka wodorowa, inne
Regulacje	Tematy przewodnie: Legislacja/regulacje w obszarze klimat-energia; transformacja sektora ciepłowniczego, inne
Zrównoważone finansowanie	Tematy przewodnie: Odnowiona Strategia Zrównoważonego Finansowania, Taksonomia, polityka podatkowa, inne
Zrównoważona mobilność	Tematy przewodnie: Strategia na rzecz zrównoważonej i inteligentnej mobilności, Infrastruktura paliw alternatywnych i transeuropejska sieć transportowa, inne

Osoby zainteresowane pracami Rady zapraszamy do kontaktu z Koordynatorką Rady – **Roksaną Kozłowską** rkozlowska@lewiatan.org.

4.2 Spotkania Grup eksperckich

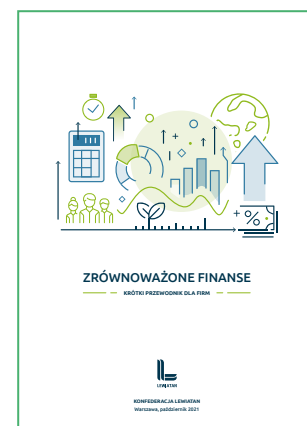
W okresie styczeń 2021 – luty 2022 roku odbyło się ponad 30 spotkań Grup eksperckich działających w ramach Rady ds. Zielonej Transformacji, z udziałem zaproszonych ekspertów zewnętrznych tj.:

- **Mirostaw Kachniewski** – Prezes Zarządu Stowarzyszenia Emitentów Giełdowych
- **Dariusz Kryczka** – Energy Expert w UN Global Compact Network Poland
- **Rafał Kręcisz** – Dyrektor Departamentu Transportu Zeroemisyjnego z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
- **Aleksander Rajch** – Członek Zarządu Polskiego Stowarzyszenia Paliw Alternatywnych (PSPA),
- **Rafał Bajczuk** – starszy analityk Fundacji Promocji Pojazdów Elektrycznych (FPPE)
- **Patryk Borzęcki** – Associate Director, Regional Head of Manufacturing and Services oraz **Robert Adamczyk** – Associate Director, Senior Environmental Adviser z Europejskiego Banku Odbudowy i Rozwoju (EBOR).

4.3 Raporty

W październiku 2021 r. Konfederacja Lewiatan opublikowała raport pt. „**Zrównoważone finanse – krótki przewodnik dla firm**” autorstwa Ludwika Koteckiego – Dyrektora w Instytucie Odpowiedzialnych Finansów.

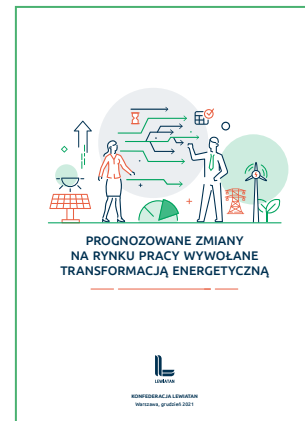
To pierwszy tego typu mini-podręcznik, który w krótki i przystępny sposób odpowiada na coraz częściej pojawiające się pytania: co to jest taksonomia? Jakie działania można uznać za zrównoważone? Co oznacza skrót ESG⁵? O jakie środki z UE można się ubiegać i jakie warunki trzeba spełnić by je uzyskać? Jakie nowe wyzwania związane z raportowaniem czekają na przedsiębiorców po wejściu w życie Dyrektywy CSRD (ang. Corporate Sustainability Reporting Directive) i przede wszystkim z jakimi konsekwencjami Przedsiębiorcy będą musieli się zmierzyć w przypadku nie zastosowania się do nowych wymogów regulacyjnych?

5 Skrót ESG (ang. Environmental, Social and Corporate Governance) to opis działań podejmowanych przez firmy z punktu widzenia ich wpływu na ochronę środowiska (E), dbanie o społeczeństwo (S) i prowadzenie ładu korporacyjnego (G).

W grudniu 2021 r. miała miejsce premiera raportu pt. „**Zmiany na rynku pracy wywołane transformacją energetyczną**” autorstwa Moniki Fedorczyk – ekspertki ds. rynku pracy.

Pracownicy i pracodawcy związani z pięcioma najbardziej narażonymi na zmiany sektorami, będą musieli zmierzyć się z koniecznością dopasowania kwalifikacji pracowników z branż o zmniejszającym się zapotrzebowaniem na pracę do wymagań nowych zawodów, których rynek pracy będzie potrzebował. Pomocnym w tej sytuacji może okazać się model, polegający na płynnym przechodzeniu pracownika z jednej pracy do drugiej (ang. job-to-job transision), który został opisany w raporcie.

Wnioski z raportu były także prezentowane podczas konferencji **Praca 4.0.** w styczniu 2022 r.

Pełna treść raportów dostępna jest na stronie internetowej Konfederacji Lewiatan: <https://lewiatan.org/raporty-i-manifesty/>

4.4 Webinary

W odpowiedzi na potrzebę poszerzania wiedzy w tematach kluczowych z obszaru Europejskiego Zielonego Ładu, dla Członków Rady ds. Zielonej Transformacji zorganizowane zostały dedykowane webinary tj.:

- Liczenie śladu węglowego – we współpracy z Climate Strategies Poland
- Zrównoważona rewolucja – trendy, szanse i wyzwania we współpracy z PwC Advisory spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp.k.

Relacje z webinarów dostępne są na stronie internetowej Konfederacji Lewiatan.

4.5 Inne działania

Regularne spotkania z przedstawicielami administracji publicznej polskiej i europejskiej

W ramach Rady ds. Zielonej Transformacji organizowane były dedykowane spotkania z przedstawicielami administracji publicznej, m.in.

- Pawłem Różyckim – Zastępcą Dyrektora, Departament Strategii i Planowania Transformacji Klimatycznej, Ministerstwo Klimatu i Środowiska
- Europosem Jerzym Buzkiem
- Beatą Lubos – Dyrektorką Departamentu Innowacji i Polityki Przemysłowej w Ministerstwie Rozwoju, Pracy i Technologii
- przedstawicielami Stałego Przedstawicielstwa RP przy UE – Martyną Perek – attaché ds. przemysłu i Danielem Kamińskim – attaché ds. środowiska

Stanowisko horyzontalne do pakietu GOTOWI na 55 (ang. FIT for 55)

Członkowie Rady ds. Zielonej Transformacji brali aktywny udział w przygotowaniu stanowiska Konfederacji Lewiatan do pierwszej części pakietu GOTOWI na 55 (ang. FIT for 55), które zostało opublikowane i przesłane m.in. do Ministerstwa Klimatu i Środowiska.

Przedsiębiorcy zrzeszeni w Konfederacji Lewiatan podzielają dążenie, by realizując ambitne cele polityki klimatycznej zapewnić sprawiedliwą, ekologiczną i dostatnią przyszłość. Przebudowa społeczno-gospodarcza w kierunku neutralności klimatycznej to wspólne europejskie zadanie.

Pełna treść stanowiska dostępna jest na stronie internetowej Konfederacji Lewiatan: <https://lewiatan.org/gotowi-na-55-fit-for-55-stanowisko-horyzontalne-konfederacji-lewiatan/>

Platforma

W roku 2021 uruchomione zostało dedykowane narzędzie – platforma – służące do wymiany i swobodnego dostępu do plików uczestników Grup eksperckich Rady ds. Zielonej Transformacji KL.

Na Platformie przechowywane są wszystkie materiały zarówno prezentowane podczas spotkań, jak i udostępniane przez Członków poszczególnych Grup eksperckich. Dzięki takiemu rozwiązaniu, wszystkie pliki znajdują się w jednym miejscu, co ułatwia zarządzanie i odpowiednie ich gromadzenie.

5. WNIOSKI I REKOMENDACJE

Edukacja proklimatyczna polskich przedsiębiorców jest kluczowa w kontekście podejmowania przyszłych decyzji biznesowych. Rada ds. Zielonej Transformacji, w kolejnych latach będzie realizowała ten cel z najwyższą starannością, zgodnie z potrzebami swoich Członków.

Wdrożenie postanowień pakietu GOTOWI na 55 (ang. FIT for 55) jest szansą dla polskich przedsiębiorców, szczególnie w kontekście budowania ich konkurencyjności nie tylko na poziomie krajowym, ale europejskim i międzynarodowym. Rada będzie podejmować działania w zakresie przekazywania wiedzy i bieżących informacji nt. procesu negocjacji ww. pakietu i jego ostatecznego kształtu.

Nowa rzeczywistość geopolityczna (Ukraina) i sytuacja na rynku energii wymagają pilnego zmniejszenia zależności energetycznej Unii Europejskiej i jej państw członkowskich, w tym Polski od rosyjskiej ropy naftowej, węgla i gazu. Apelujemy o rozpoczęcie dyskusji na temat przyszłości sektora energetycznego w Polsce oraz pilną rewizję Polityki Energetycznej Polski do 2040 r. Kluczowe w tym kontekście byłyby działania ukierunkowane na poprawę efektywności energetycznej, zarówno w przemyśle jak i w gospodarstwach domowych, jak również przyspieszenie rozwoju OZE w Polsce.

5. WNIOSKI I REKOMENDACJE

Transformacja energetyczna powinna być także sprawiedliwa społecznie, dlatego niezbędnym jest przygotowanie odpowiednich przepisów i systemów kształcenia do budowy nowych kompetencji wśród pracowników odpowiadających na nowe potrzeby i wyzwania rynku pracy.

Apelujemy o stworzenie jasnych, przejrzystych i długoterminowych krajowych strategii sektorowych i regulacji, które w znaczący sposób ułatwią i zachęcą polskich przedsiębiorców do inwestycji proklimatycznych.

Apelujemy również o jak najszybsze uruchomienie środków unijnych (Polityka Spójności 2021-2027, Instrument na Rzecz Odbudowy i Wzmocnienia Odporności, Fundusz Sprawiedliwej Transformacji i inne) i zagwarantowanie transparentnego, konkurencyjnego procesu wyboru projektów, aby zapewnić realizację najbardziej efektywnych i potrzebnych projektów prowadzących do transformacji energetycznej, technologicznej i społecznej.

